

PRZEDAJNY (68) ai

e jasne; -a- (53), -ã- (3); -ã- GroicPorz; -a- : -ã- Mącz (13:2).

sg m N sprzedajny (14). ◇ G sprzedajnego (2); -ého (1), -(e)go (1). ◇ [A sprzedajny. ◇ I sprzedajnym.] ◇ L sprzedajnym (1). ◇ f N sprzedajnã (5), sprzedajna (1), sprzedajn(a) (1); (praed) -ã (5), -a (1) MycPrz. ◇ A sprzedajnã (4). ◇ V sprzedajnã (1). ◇ n N sprzedajné (6), sprzedajno (1); -é (2), -(e) (4); ~ (attrib) -é (1); ~ (praed) -é (5), -o (1) KochOdpr. ◇ G sprzedajn(e)go (5). ◇ A sprzedajn(e) (2). ◇ N a. A sprzedajn(e) (1) ◇ pl N subst sprzedajné (6); -é (1), -(e) (5). ◇ G sprzedajnych (9). ◇ D sprzedajnym (1). ◇ A subst sprzedajné (5); -é (2), -(e) (3). ◇ I f sprzedajnými (2). ◇ L sprzedajnych (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI(XVIII) – XVIII w.

1. Przeznaczony na sprzedaż; *venalis HistAl, Mącz, Modrz, Calep, JanStat, Cn; vendibilis Mącz, Calep, Cn; promercalis Mącz, Cn; venditarius Calep, Cn; mercalis Calep; venalitiis Cn (56) : HistAl B7v; Vino vendibile suspensa hedera nihil opus est, Ná przedáyne dobre wino nie trzebã wiechy wytãwiãc Mącz 154a; Proscribo aliquid per scripturam, venale propono et publico, Oznamuyę piĩmem/ żemi yeft nieco przedáyneho Mącz 375c, 106a, 217c, 311c, 375c, 419d (10); Ale kto vftãwicznie leży nád liczmany/ Tylko tego łuchãiąc gdzie przedáyne łany: Ten równie iãko pĩczołã plãftry w vl wkłãda/ A drugi/ nic nie robiãc/ miód gotowy iada. KochFr 20; Calep 654b, [863]b, 1099b, [1108]a [2 r.], b; SarnStat 1251; [Inscripli aedes mercede Dałem dom wywołãc albo nãpiãc przedajny byc. TerentMatKęł G2].*

Zwoty: »mie(wa)ć [co] sprzedajne(go)« = mieć na sprzedaż [szyk zmienny] (5): Maćieli co przedáyneho/ A ná śwãdźbę przygodnego? BierEz C4v, A4; Victimarius, Rzeźnik/ który bydło ku bitym ofiãróm przedáyne miewał. Mącz 493c, 137c; ĩpytay piwniczného/ Iefli niema ná dole koniã przedáyného. WyprPl A4.

»przedajne rzeczy przedawãc« (1): fornicarii, Komornicy przekupnie którzy w náyemnych sklepiech/ y domãch przedáyne rzeczy przedãyã. Mącz 134c.

Wyrażenia: [»przedajnym obyczajem«: zã takie wżyczenie domu/ nie moźelz więcey wyciãgãc iedno co łam dom w łobie łtoi/ to iefł albo przemiãnę równã/ dom inŕzy tãkże dobry iãko twoy/ albo pieniãdze zã ktore przedáynym obyczãiem dom łtoi. ŚmigłLichwa 20.]

»rzeczy (a. rzeczki) sprzedajne« = towary; *res venales Modrz, JanStat, JanPrzyw; merces Mącz [szyk 13:4] (17): Fribolarius, Krãmãrzyk/ który proŕte rzeczki przedáyne ma. Mącz 137c; Merces esculentae, Przedáyne rzeczy yedzãce [tj. jadalne]. Mącz 217c; ModrzBaz 33; zãkãzuiemy [...] kupcóm wŕzyłtkim/ [...] áby [...] żadnych rzeczy przedáynych [...] do Czech nie ŕmieli woźic SarnStat 219; Przyŕięgã Fãktorów którzy z przedáynymi rzeczãmi płynã SarnStat 645, 278, 286 [2 r.], 297 [2 r.], 313, 917, 944, 1098. Cf Zwrot, Szereg.*

Szeregi: [»przedajny ani frymarczny«: [papieź Urban II] vftãwił teź aby Beneficia Duchowne nie były przedayne ani frymarczne. BielKron 1551 91v.]

»kupie i sprzedajne rzeczy« (2): vftãwiamy: áby Woiewodowie w ŕwych Woiewództwãch cénę kupi/ y innych przedáynych rzeczy [mercantiarum et rerum venalium JanStat 278] poŕtãnawiãli SarnStat 286, 270.

Przen (1) : Prze co Auguſtyń ſ. mowi. Iż przedáyne ieſt kroleſtvo niebieſkie: ktore máłá práćá z łałki Bożey może być kupione. *WujNT* 631.

a. *O rzeczach niebędących typowymi towarami (4)* : Tám profił krolá Pruſki Miſtrz [...] / áby zoſtáwili Pomorſką ziemię przy Pruſiech chcąc dáć ſumnę złoťhá y ſrebrá zá nię [...]. [*król*] dał im odpowiędź iż mu nie ieſt przedáyna *BielKron* 370; Iż nie łobá mnie ſyn mił / ále twá [*mężu*] oſobá. Prágnę go widzieć tákim / iákom ćiebie znáłá / By to było przedáyne / żywotbym ſwóy dáłá. *GórnTroas* 46; *KlonFlis* A2v.

Zwrot: »mieć [co] przedajne« = *mieć na sprzedaż (1)*: Mam namoźniejszy Cefárzu przedáyne trzy mądroſci. Rzekł iemu Cefarz: Zá co mi dałz káżdą mądroſć? Odpowiędział kupiec: Dam zá thyiáć złoťych. *HistRzym* 57v.

b. *O działaniach i świadczeniach: udzielany za pieniądze; nummarius Cn (11)* : ábowiem ná on czás [*Żydzi*] nie mieli żadnego páná iedno cudzoziemcá / á kápláńſtvo było przedáyne *BibRadz* I 456a *marg*; *BielKron* 216v; Támże on Prorok ſwięty / [...] gdy imieniem Páńkim vzdrowił człowieká onego / niechciał nic wzyąć od niego. Okázuiąc tho [...] / iż nie ła nigdy przedáyne dobrodzyeyſtwa Páńkie. *RejPos* 218; Abowiem w koſciele Páná Kryſtuſowym [...] nie máłz nic przedáynego. *RejPosWstaw* [143⁴]v; Charitonius – Ten ktori kaſkę [*lege*: łaská] máprzedainá. *Calep* 187b; [*BiałKat* 162v].

Wyrażenie: »gęba, język, mowienie (jest) przedajne(-a, -y)« [*o adwokatach*] [*szyk 2:1*] (1:1:1): Tak ićcie czałem ięzik [!] rzecznikow niemocen bywa, ależ go trzeba pobrzękiem vzdrowić. Bo v rzecznikow nie tilko ieſt mowienie ale teź y milczenie przedayne. *BielŻyw* 64; *GroicPorz* z3v; Prokuraty dałz kárać gdy złey rzeczy bronią / Przedáyna v tych gębá / Piekłá fię nie chronią. *Prot* D3v.

Szereg: »najemny abo przedajny« (1): Gdyż wolne ćiało / iáko lámo przedáyne nie ieſt: ták teź prace / fátygi y modzele iego nie máią być náiemne ábo przedáyne. *KlonFlis* A2v.

W przen (1) :

Wyrażenie: »przedajny za [*jaką*] cenę« (1): To iuż iáko potym ten klucz [*tj. władza papieska*] zárdzewiał / [...] y iáko był y ieſt przedáyny zá lekká cenę / thu iuż wywodow wiele o tym nie trzeba *RejAp* 77v.

a. *O prostytucji (1)* : Iák niewiáłtá nierządna / młodoſć ma przedáyna *KlonWor* 62.

2. *Przekupny (9)* : A Iugurtá będąc więźniem w Rzymie / [...] przepráwiłszy łobie winę przez dáry / [...] té łłowá częłto powtarzał: miáłto przedáyne / y zginiénia bliſkié / ieſli kupcá naydzie. *KochWr* 32.

a. *Podlegający przekupstwu (8)* : Widziłz w iákiey zacnoſci pieniádze á zlotá / Ze przedáyna y wiárá / przedáyna y cnotá. *RejWiz* 58v; [*Aleksander*] Sle vpominki / áż y mnie nie mináł / A mnie y dom moy / y co mam z ſwych przodkow Nie ieſt przedáyno. *KochOdpr* A3v.

Zwrot: »mieć duszę przedajną« [*szyk zmienny*] (2): Gdyż nád człowieká łákomego nie máłz nic gorłzego / ktori ma y dułżę przedáyna [*suam animam venalem facit*] *BibRadz Eccli* 10/9; *Phil* Q3; [*SenekaGórn* 221 (*Linde*)].

Wyrażenia: »przedajna cnota« (2): O niezczęłne łákomſtvo / o przedáyna cnoto / O bezecne pieniádze / á niezczęłne złoto. Czegoż ty nie domieſćiſz / czegoż ty nie ſpráwiſz / Ze y dułze y ſławy nie iednego zbáwiſz. *RejWiz* 122v, 58v.

»sprawiedliwość przedajna« (2): A nawięcey tego ńtrzeź/ abyś na urzędi Lakomych ludzi nigdi nieľadzał: bo kędi Sprawiedliwoć przedayna/ ta^m przekłęctwo wielkie *KochSat C; MycPrz I B2v*.

3. *Za który można zapłacić (2)* : A tákiź ieft wálz Státut? [...] głowá káźdego przedáyna ieft. [...] (-) [...] A co fię płacęnia zabitych tycze: ieft tego wiele przyczyn/ dla ktorych to pošťánowiono *GórnRozm E2v, E2v marg.*

4. *Służący do sprzedaży, używany przy sprzedaży (1)* : Venalitium, Nieyáki funt przedáyny. *Mącz 106a.*

Synonim: 1. sprzedawający.

Cf NIEPRZEDAJNY, [PRZEDAŻNI], PRZEDAŻNY

LWil